

בשבילי הספר

לכבוד פרופ' ישראל רוזנסון, לרגל פרישתו וכאות הוקרה על תרומתו הרבה לאפרתה לאורך שנות עבודתו בה כמרצה, כרקטור המכללה, כראש המכללה וכנשיאה, אנו מגישים את רשימת פרסומיו בקובץ זה אשר לפניכם, שקראנו בשם שבילי ישראל.

בשבילי ישראל – בחרנו בשם זה על שום שתי משמעויותיו התלויות בהטעמת השם 'ישראל':

במלרע – במשמעות 'שבילי ישראל'; ישראל רוזנסון, איש ארץ ישראל, אוהב את שביליה, מטייל בה ומדריך אחרים; הקפיד גם להדריך בעצמו את סטודנטיות המכללה בספורים השונים הטבועים במסורת שלה.

במלעיל – בהטעמה הנהוגה בפינו לשם זה, שמו הפרטי, במשמעות המילה 'בשבילי' – לכבוד, 'למען' – הקובץ הנו הוקרה לישראל (במלעיל!), לחוקר מכובד שפרסם וערך מאות פרסומים – ספרים, מאמרים, מאמרי הגות – אקדמיים וגם שאינם אקדמיים במגוון נושאים ותחומים – מקרא, פיוט, היסטוריה, זיכרון, ספרות חז"ל, טבע וסביבה, גיאוגרפיה, חינוך, ציונות דתית, תוכניות לימודים ועוד ועוד.

בגיליון מיוחד זה נסלל שביל נוסף, שביל של הגות, של הרהורים, שישראל בחר להוסיף לגיליון במניין מאמרים.

הוא עצמו מסביר בראיון לספר (עמ' 175) כי בחר להגדיר את המאמרים שהעניק לקובץ זה 'להרהורים', משום שבהרהורים יש הורדת ציפיות, ענווה מחקרית; וכפי שמגדירה זאת מיכל שרייבר שכתבה בגיליון זה על כתיבתו של רוזנסון בנושא הזמן היהודי: "רוזנסון מעניק דרך חקירה כמו גם דרך חיים שיש בה עושר רב לצד פשטות כנה".

רוזנסון עוסק הרבה מאוד בנושא הזיכרון, לדבריו: "הזיכרון איננו רק מותר האדם וצו קיומי; הוא הרבה מעבר לכך בהיותו מאפשר לראות את עצמנו כישות אחת בזמן, הוא מציב בפנינו אתגר מוסרי מתמיד" (ראיון, עמ' 182). במניין ההרהורים שלפנינו נוכח מאוד נושא הזיכרון לצד נושאים כמו אלגוריה ופרשנות, תפילות ולימוד תורה, היסטוריה, פיוט ועוד. הרהורים המשיקים למגוון הרחב של הנושאים שעליהם כתב ספרים, הגות ומאמרים.

רשימת פרסומיו של פרופ' ישראל רוזנסון מוגשת בגיליון זה בשבעה פרקים: ספרים שכתב, ספרים שערך, כתבי עת שערך, ספרים שבהם יעץ, מאמרים, מאמרים בעיתונות ומאמרי הגות. בעיתונות – הפריטים חולקו לפי נושאים, והם מוצגים בסדר כרונולוגי עולה.

מילון אריאל המקיף מגדיר שביל במשמעות 'דרך צרה, לרוב לא סלולה'; דרך, נתיב צר המשמש בעיקר להולכי רגל'. ישראל כבש ברגליו דרכים רבות, סלולות ולא סלולות, כמפקד בצבא, כמטייל, כאיש חינוך וכמדריך; את הסלולות הידק ואת אלה שלא היו סלולות הכשיר ופרץ בשביל אחרים. כך גם בפרסומיו – במחקריו ובעבודתו – חידד את הידוע וחדש, פרץ דרך, והציג נקודות מבט חדשות ומרתקות.

בשביל ישראל מוגש בזאת לעיון ולשימוש, ובוודאי יהווה שביל סלול להולכים בדרכי המחקר וההגות.

סיגלית רוזמרין